

Quin paper han de tenir els pares (o els avis) en els deures escolars? (2/10/16)

En aquesta ocasió no entraré a debatre sobre la conveniència o no dels anomenats "deures escolars"; ja ho he fet diverses vegades de manera pública i, si cal, ja hi tornaré. Es tracta d'un tema que periòdicament surt al debat públic perquè hi ha molta confusió en el concepte i molta varietat en l'aplicació; fins i tot es converteix en un dels típics motius de confrontació entre els qui es consideren progressistes i els conservadors. Ara, però, em centraré en una qüestió concreta: el paper dels pares (o equivalents) respecte els deures, per seguir emprant aquesta denominació de les activitats que l'escola assenyala fer fora de l'horari lectiu, i que sens dubte tindran algun tipus de continuïtat, ja que l'aprenentatge no es pot limitar a l'horari i marc escolar.

Els qui defensen la eliminació dels deures escolars tot sovint utilitzen com argument que provoquen desigualtats entre els alumnes, perquè no tots els pares estan preparats, o tenen voluntat, per implicar-se i ajudar a fer-los. És la coneguda solució que per no discriminar cal igualar per baix, i això s'aplica a molts altres aspectes escolars. Pel contrari, la possible implicació dels pares pot ser emprada com un argument a favor dels deures, car així se'ls facilita l'oportunitat de saber què s'està ensenyant a l'escola i com ho assimilen els seus fills (o nets).

L'important és destacar que el tipus d'implicació dels pares no resulta indiferent a l'hora de la realització dels deures i, de rebot, en el conjunt del rendiment escolar. Si la implicació en qüestió es tradueix en un control total de l'activitat, en facilitar els resultats donant les solucions, no s'afavoreix l'aprenentatge dels alumnes, perquè aleshores s'impedeix el desenvolupament de l'autonomia, la pràctica de la cerca personal de la informació, la perseverança en la superació de les dificultats.

El tipus d'implicació parental que resulta positiva és la que no substitueix la iniciativa de l'alumne, sinó que la fomenta, animant-lo a buscar i trobar solucions; aquella implicació que s'interessa per les activitats a realitzar i facilita els recursos i l'ambient apropiat per a realitzar les tasques d'aprenentatge. Dels efectes positius d'aquestes recomanacions hi ha evidències en investigacions específiques.

És lògic que a mesura que s'avança en la escolaritat la implicació dels pares (o equivalents) en les tasques d'estudi i dels deures escolars vagi disminuint, en benefici de la maduresa dels escolars. També pot ser més baixa quan es constata que els escolars tenen ben assumides les seves responsabilitats vers l'escola, i saben resoldre sols les situacions que se'ls planteja. Però en tot cas, la implicació dels pares (o equivalents) en forma d'interès i de suport hi ha de ser sempre present.

I què passa en el cas de despreocupació familiar? Certament no s'arreglarà una situació de desinterès o de privació familiar mitjançant els deures escolars,

però poden ser un element important per aproximar la família a l'escola. Mitjançant informacions – web institucional, butlletins, xerrades, etc. -, mitjançant la tutoria i també, si cal, mitjançant algun seminari específic, l'escola pot dirigir-se als pares per orientar-los en el paper que s'espera d'ells respecte els deures escolars. És una dimensió més de les relacions escola – família, vinculada ara a una situació concreta.

A més, sempre hi ha la solució que algunes escoles fa temps que ja apliquen: la possibilitat de romandre un temps més en la mateixa escola, gaudint de l'ambient, els recursos i també el possible ajut necessari, perquè els alumnes que a casa no tenen les condicions adequades puguin realitzar les tasques que assenyalen els deures escolars. Les associacions de pares poden jugar un paper important en l'organització d'aquestes condicions. Perquè aquestes mesures sí van contra la discriminació dels alumnes que les necessiten, buscant la igualtat d'oportunitats, en definitiva aixecant el nivell de tots ells.

Jaume Sarramona

(www.sarramona.net)